

Programa d'Eugeni Graugés Pous, candidat a degà de la Facultat de Física

23 de maig de 2025

Introducció

Voldria aprofitar aquesta oportunitat per, no només presentar les línies de futur que intentaré seguir, sinó a més, retre comptes de la meva acció davant de la Facultat els darrers 4 anys. Intentaré ser breu, i després deixar per al torn de preguntes tot allò que vulgueu que jo aclareixi.

Abans, però, permeteu-me motivar perquè vull continuar encapçalant la Facultat de Física. Fa quatre anys vaig tenir l'honor de rebre la confiança d'aquesta Junta de Facultat amb la voluntat de fer moltes coses. Mirant amb perspectiva, hem fet moltes coses a la Facultat en quatre anys, no totes les que haguéssim volgut fer. Algunes coses les hem començat, però no les hem acabat. La meva intenció és acabar amb els projectes que hem iniciat i escometre aquells que no hem pogut encara endegar. Encara tinc il·lusió per encarar aquest repte, i al mateix temps, deixar ordenat i endreçat tots els procediments necessaris per tal que la nostra Facultat funcioni, per tal que qui vingui darrere meu, pugui construir un futur des d'un punt un mica més endavant del que jo vaig iniciar el meu.

La meua manera de fer, com bé sabeu, es basa en prendre les decisions de manera responsable, buscant sempre un criteri determinat (un criteri que jo pugui raonar) i sense defugir la responsabilitat que comporta el càrrec de degà. Soc conscient que a vegades això comporta la impossibilitat d'accontentar tothom.

Breument, com us deia, us descriuré les línies Acadèmica, Recerca, Alumnat, PTGAS, Infraestructura i Institucional.

Àrea Acadèmica

En l'Àrea Acadèmica, amb una implicació impagable del vicedegans hem arribat al punt actual on tenim tots els graus i màsters de la Facultat que estan acreditats, i tots els graus i màsters de la Facultat, llevat del grau de Física, que s'han adaptat al RD822/21.

Per un costat, el repte que ens queda per endavant és aprofitar aquesta adaptació al RD822/21 del grau de Física per tal d'actualitzar-lo tant en forma com en fons i en metodologia, posant a l'alumne en el focus central d'aquesta adaptació. Volem que aquest procés es faci amb la màxima participació de tothom, i sigui un projecte de Facultat, no només de l'equip directiu. Per això l'hem convertit en un Projecte Estratègic de Centre, del qual penjaran diferents projectes de millora i innovació docent, i que coordina com construïm el nou grau de manera coherent i consistent des de diferents punts de vista que s'entrellacen entre si: formació matemàtica, eines informàtiques, laboratoris experimentals, física clàssica, física moderna, mencions específiques, etc.

Aquest procés ha de venir acompanyat també (un altre repte en si mateix) d'un calendari acadèmic que ens permeti complir amb la normativa de l'EEES, que permeti processos de

matrícula i d'elaboració d'actes, en temps i forma, de manera que tothom, alumnat, professorat i administració s'hi trobi còmode i sigui eficient.

Per altre costat, finalment podem comptar des de fa unes setmanes amb una tècnica de qualitat (que compartim amb la Facultat de Química), de manera que ja podem encara el procés de certificació del nostre Sistema d'Avaluació Intern de la Qualitat (SAIQU). En aquest procés, ens han de ser útils tots els procediments que hem dut a terme, i que hem encara de desenvolupar, per sistematitzar diferents aspectes de funcionament de la Facultat, com ara l'accés i funcionament de la Sala Blanca, la gestió del Centre de Processament de Dades, la gestió de laboratoris docents, la gestió de permisos d'accés en horari no habitual, etc. Alguns d'aquests procediments, si fos possible i raonable, els volem convertir en Processos Específics de la Qualitat, PEQs, per poder-ne retre comptes quan calgui.

Per més endavant encara, haurem de donar resposta a la petició que se'ns fa des del rectorat, d'explorar la participació de la Facultat en un grau europeu de Física, interuniversitari i dins del marc de la LERU. He anat endarrerint aquest fet per poder fer, primer de tot, l'adaptació del grau de Física al RD822/21.

Continuarem amb la col·lecció d'accions de captació d'estudiants que es fan per part de diferents grups de recerca dins de la Facultat, que poden esdevenir especialment importants en un futur proper demogràficament reduït.

Àrea de Recerca

Aquesta àrea inclou la part de Doctorat, Projectes de Recerca (promoció i execució) i Instal·lacions de Recerca de la Facultat.

En l'apartat del Doctorat, l'actual esquema de repartir els ajuts de la UB per contractar investigadors predoctorals en formació en base als programes de doctorat ens ha perjudicat. Tenint en compte que aquest tipus d'ajuts es financen amb els costos indirectes dels projectes de recerca (25% del costos directes), correspondrien a la nostra Facultat al voltant d'un 15% del ajuts. En l'esquema anterior, en què els ajuts estaven assignats a departaments (i instituts propis) en funció dels seus indicadors de recerca, aquest nombre d'ajuts era superior al que ens arriben actualment. Així doncs, haurem de continuar fent esforços per tal que el dinamisme de la nostra Facultat a l'hora d'atraure recursos de recerca sigui incentivat d'una manera més favorable.

Un dels indicadors que acaben prestigiant tant a la Facultat, com a la UB, és l'atracció de projectes i personal en programes de Recerca d'excel·lència: ERC, RyC, BG, ATRAE, SH-Sènior, etc. La Facultat participa de manera decidida, en un acció iniciada per l'anterior degà, en el finançament d'un promotor de projectes internacionals que ha estat molt positiu en aquest sentit. L'atracció d'investigadors RyC, no només atrau talent a la Facultat, sinó que permet a la UB podem complir amb la reserva d'un 15% de les places que treu per aquest col·lectiu amb acreditació I3/R3. En paral·lel, des de la Facultat s'ha fet un esforç per tal que l'atracció de talent en programes d'excel·lència no només hagi d'anar a compte de futures reposicions de places per jubilació. En el darrer Consell de Govern de la UB, per

primer cop, hi va haver el compromís que la incorporació de personal a través del programa ATRAE es desvincularia de les reposicions per jubilació.

Finalment, les instal·lacions de Recerca de la Facultat s'ha invertit en infraestructures d'ús transversal com el CPD, la Sala Blanca (amb sengles persones coordinadores), entre d'altres, i en el condicionament d'espais, o bé que ja es dedicaven a recerca, o que ha calgut condicionar des de zero.

En la part de l'execució de projectes, la Facultat ha posat tots els mitjans en termes d'espais com de finançament per tal que es pogués dur a terme la implementació de l'Oficina de Recerca, que era un projecte de Gerència, pendent d'implantació d'ençà de la reforma dels departaments, que es dugué a terme l'any 2015. Del funcionament d'aquesta oficina en parlaré en l'apartat del PTGAS.

Alumnat

Es va reubicar la sala d'associacions i es va implementar un calendari d'ús de la mateixa amb accés de les diferents associacions. Encara hi ha coses pendents, com el canvi de porta, per tal que deixi de ser un espai fosc. Moltes associacions (Coriolis, Cinemàtics) ens demanen espais per fer activitats donat que molts cops la Sala ja està en ús per altres associacions, i s'intenta atendre les necessitats en la mesura del possible, tenint en compte l'escassetat d'espais a la nostra Facultat.

S'han fet intervencions importants a l'Aulari, reemplaçant baixants i impermeabilitzant la coberta en dues fases, la segona de les quals començarà en breu. L'Aula A03 està en aquests moments essent modernitzada amb noves taules mecanitzades i noves pantalles de projecció, per tal de convertir-la en una nova aula d'informàtica plenament funcional a partir del proper semestre. En breu començarà l'obra per renovar l'Antiga Sala de Graus Assumpció Català, per convertir-la en un auditori amb una capacitat de 80 places que pugui ser usada també com a aula plenament funcional, quan calgui.

De cara al curs vinent s'ha d'iniciar l'estudi amb el departament d'infraestructures de la UB per convertir l'Antic Laboratori de Física Avançada en una aula polivalent, que pugui servir per reunions de recerca, seminaris i docència, amb una estructura de taules mòbils i terra tècnic.

En paral·lel, s'ha pogut implementar el laboratori docent per al Màster en Ciències i Tecnologies Quàntiques, que constava en la memòria de verificació, i que ha esdevingut operatiu després de dos anys de funcionament d'aquest màster. L'equipament d'aquest laboratori ha estat possible a partir de programes europeus i de la Catalonia Quantum Academy (CQA).

Un altre aspecte, llargament reivindicat pels estudiants, és la remuneració de les pràctiques externes, aspecte que fou aprovat en Junta de Facultat la tardor passada. Tot i que les excepcions estan previstes, des de la Facultat s'ha pogut parlar amb alguns dels hospitals per tal que de cara als propers cursos facin provisió per fer front a aquesta remuneració, cosa que també han considerat justa i raonable. En paral·lel, la Vicerectora d'Estudiants i

Vida Universitària està duent a terme les gestions pertinents per habilitar els mecanismes interns per tal que les pràctiques externes es puguin remunerar quan es facin dins d'unitats de la pròpia UB (encara s'hi va comprometre la setmana passada en la visita que va fer a la Facultat).

Els usos d'alguns espais, com ara sales d'estudis i menjadors, necessita regularment de reposició de cadires i de microones. El procediment administratiu alenteix la consecució d'aquesta reposició, i és un dels aspectes que hem de millorar, tant establir un sistema de comunicació que no sigui les reunions de la Junta de Facultat, com una manera de poder fer adquisició i reposició amb la major brevetat possible.

PTGAS

La raó entre PTGAS i PDI de la Universitat de Barcelona és de les més petites del sistema universitari estatal i la més petita del sistema universitari català. Caldria de l'ordre de 800 persones per satisfer una raó adient. Això afecta especialment la nostra Facultat, on la varietat d'ensenyaments i el volum de projectes de recerca tensiona totes les nostres unitats administratives. Començant per la Secretaria d'Estudiants i Docència (SED), que ha de fer front a un nombre d'estudiants que, per comparar, és similar al de Química (tot i que Física té més estudiants de màster que suposen un gestió més complicada) i molt més gran que a la Facultat de Filosofia, tot i que té un dotació inferior de personal, que a més ha de gestionar, per delegació, els doctorands de l'Escola de Doctorat. Un dels reptes del futur, és doncs, la dotació de dues persones més a la SED i, com a mínim, una persona més dins de la RLT de la SED de Física.

L'altre unitat sobrecarregada és l'Oficina d'Afers Generals (OAG), que compartim amb la Facultat de Química, i per on passen tots els processos de contractació tant de PTGAS com de PDI, ja sigui del cos docent o d'administració, ja sigui dels que venen finançats pels projectes de recerca. A més, també han de dur la gestió la Fira d'Empreses, el cobrament de convenis de pràctiques i d'altres. Tot això, tant per a la Facultat de Física, com per a la Facultat de Química.

L'Oficina de Suport Departamental (OSD) recentment ha perdut una plaça que en principi era només d'assignació temporal. Per tant, això suposa un repte per tal de recuperar aquesta plaça i que no sigui una oficina que passi a estar tensionada.

Finalment, l'Oficina de Recerca (OR) està sense cap d'ençà del febrer del 2024. I això ens afecta de manera molt negativa. De manera temporal, se'n va encarregar de la coordinació de l'OR la cap de l'Oficina de Subvencions; després, amb acumulació d'hores, la cap de l'OR de la Facultat de Química i, des de fa dues setmanes, la cap de l'OR de la Facultat d'Economia i Empresa.

El model de gestió per processos no s'ha pogut implementar mai d'una manera eficient, tant per l'absència d'aquesta figura de cap de l'OR, com per la constant mobilitat del personal de l'OR, com per les baixes laborals. El repte és trobar un nou cap de l'OR de Física, que pugui implementar una coordinació efectiva, amb automatització de procediments que pugui portar

aquesta oficina a un funcionament normal, amb un intercanvi fluid d'informació amb el PDI, com el que ens consta que s'ha aconseguit en altres facultats.

Finalment, s'ha condicionat un espai a la planta 6 que agrupa els tècnics de laboratori (personal laboral) de la Facultat i dels departaments de FMC i FQA, que per un costat intenta millorar les condicions del seu lloc de treball (espai, llum natural), i per l'altre mira de fomentar la col·laboració entre els membres d'aquest personal que, si bé tenen dependència funcional de diferents departaments, també és cert que tenen necessitats similars.

Infraestructura

Els dos principals reptes que caldrà fer front són els següents:

(a) La Facultat està en un edifici que és una amalgama de construccions fetes en diferents moments, amb diferents normatives, i en el qual, durant molt temps, no s'hi ha pogut fer la inversió en manteniment que pertocaria.

(b) Per altre costat, la necessitat d'espais de la Facultat no para de créixer, tant per allotjar personal nou (permanent i no permanent), com per donar resposta a espais de laboratori necessaris per dur a terme l'execució de projectes de recerca i tasques de docència.

L'objectiu en el primer cas és poder demanar i superar la inspecció tècnica de l'edifici (ITE). Per tal de dur a terme això, el servei d'infraestructures va fer un informe que xifrava la inversió total en el nostre edifici d'uns 14 M€, aproximadament, i un termini d'execució d'uns 10 anys, per tal de ser financerament sostenible. Entre d'altres aspectes, caldrà renovar escomeses elèctriques de l'edifici original de l'any 1969 i fer un informe mediambiental, que requerirà una inversió aproximada de dos milions d'euros.

Mentrestant, el nostre és un edifici catalogat per la Guàrdia Urbana com un dels més perillós de la ciutat de Barcelona, pel fet d'allotjar les Facultat de Física i de Química, amb una gran quantitat de materials que comporten un risc elevat. Això ens obliga a maximitzar les mesures de prevenció de riscos laborals en el nostre centre, i fer una molt curosa observació de tota la normativa de salut i seguretat en el treball. La situació, però, és que en general no coneixem prou el pla d'autoprotecció, les responsabilitats que tenim com a PDI (i com a PTGAS) en aspectes com laboratoris docents, laboratoris de recerca, cadena de comandament, evacuació, etc. La formació i aconseguir que tothom tingui interioritzada la informació sobre el pla d'autoprotecció és un dels reptes que haurem d'afrontar al capdavant de la Facultat.

Per a la gestió d'espais la Junta de Facultat va aprovar la creació d'una Comissió que intenta donar resposta de manera coordinada i consensuada a les necessitats d'espais que es presenten. Els reptes a què s'ha de donar resposta en un futur en la gestió d'espais és la creació d'un criteri, per consens, dels usos arreu de la Facultat, tant de despatxos com de laboratoris de recerca (i també docents), per tal d'optimitzar aquest bé tan escàs. Si cal, recolzarem des de la Facultat aquelles adequacions dels espais que vagin en aquesta direcció per facilitar aquesta optimització.

Institucional

Aquí voldria remarcar les línies d'actuació interna de la Facultat i les línies d'actuació externa.

Per un costat, hi ha el compromís de l'actual rector de permetre que la Facultat de Física tingui un vicedegà o una vicedegana més. Amb un nou vicedeganat es podria reforçar la línia d'igualtat, és a dir passar de tenir una Comissió d'Igualtat, a tenir un Vicedeganat d'Igualtat. També es podria reforçar la línia d'actuacions en Sostenibilitat i poder-la lligar amb la gestió de les infraestructures de la Facultat.

Les línies d'actuació externes tenen a veure amb la manera com la nostra Facultat participa i s'implica en la Governança de la UB. La idea és ser un protagonista actiu en aspectes com l'elaboració del nou estatut (la nostra ha estat la facultat que més esmenes i comentaris ha generat) i en reglaments com el nou PDA, o com en el passat ha estat el Reglament del PDI, o en la Reforma del Reglament d'estructures de Recerca que cal actualitzar a la situació actual, ja que ha variat des de la seva aprovació. Totes aquests aspectes externs, que tenen a veure amb el Consell de Govern, ens afecten de manera estratègica i, per tant, la voluntat és no deixar que decideixin per nosaltres.

Moltes gràcies,

Eugeni